Farvæl, Dimmalætting!

HEÐIN MORTENSEN

Leingi havi eg havt eina kenslu av, at hetta valstríðið er tað skitnasta nakrantíð, har farið verður heldur eftir manninum, enn eftir bóltinum. Nú Dimmalætting er komin í sjálvsving, havi eg so eisini merkt hetta á egnum kroppi. Og tað er ikki tespiligt!

Tá tú ert politikari og situr sum borgarstjóri, snýr tað seg millum annað um at vera til reiðar at svara spurningum frá fjølmiðlafólki. Tað verður gjarna ikki spurt eftir, um tað er seint ella tíðliga, tí hetta er ein náttúrligur partur av politikkinum.

Vanligt er eisini, at báðir partar hava virðing fyri hvørjum øðrum, og tað er eisini ein fyritreyt fyri, at nakað samskifti kann vera. Men tá talan er um ta aldargomlu Dimmalætting, eru spælireglurnar eftir øllum at døma broyttar avgerandi.

Mikudagin var eg uppringdur av Liljuni Weihe, blaðkvinnu á Dimmalætting, sum kom við øllum hugsandi løgnum og óbeinleiðis spurningum, sum eg hvørki fekk høvd ella hala á, hvat málið snúði seg um. Og tað havi eg framvegis ikki, hóast blaðið nú hevur prentað sína søgu!

Samrøðan er í heilum líki, beinleiðis avskrivað av bandi, prentað í Dimmalætting, og hóast eg skal standa við hvørt orð, eg har havi sagt, er júst hetta eitt gott dømi um nýggjar og skitnar tónar í mínum samskifti við blaðið. Til dømis kom tað ongantíð blaðkvinnuni til hugs, at hon kundi sagt mær, at samrøðan varð tikin upp á band.

Nógv havi eg upplivað míni 35 ár í politikki, men henda viðferð, eg fái frá Dimmalætting hesa ferð, er størsta bakbit, eg nakrantíð havi fingið. Makan til óseriøsan og ómoralskan journalistikk skalt tú leita leingi eftir, men nú vita vit so, at hann finst í livandi líki á Smyrilsvegi 13!

Mítt stóra misbrot

Í stuttum er mítt stóra misbrot, at eg eftirlíkaði einari áheitan frá bæði starvsfólkum og foreldrum, um at koma at hyggja at einum vátrúmi á frítíðarskúlanum Smílibýlinum, tí har var eitt hol komið í gólvið, sum børnini kundu fáa snuddir av, vóru tey óheppin.

At vitja stovnar og arbeiðspláss hjá býráðnum er ein náttúrligur partur av mínum gerandisdegi sum borgarstjóri – ikki minst, tá starvsfólk og enntá foreldur heita á meg. Tí fór eg sjálvandi á staðið fríggjadagin, og stig eru longu tikin til at loysa málið, tí nú verður bara bíðað eftir, at ein múrari verður tøkur, so hann fæst at gera gólvið aftur.

Sum so mong onnur valevni, hevði eg ein lítlan valfaldara við mær, sum eg gav starvsfólkunum, sum vóru til staðar. Tá nøkur av børnunum sóu hetta, vildu tey eisini hava faldarar, og tá eg bara helt hetta vera stuttligt, dugdi eg ikki at síggja nakra orsøk til at nokta teimum tað.

Einki óvanligt er við hesum faldara, sum forrestin eisini er borin í hvørt hús í Suðurstreymoy, og mín síðsti tanki var, at hetta skuldi blivið ein forsíðu- og høvuðssøga í Dimmalætting. Um eg nú noktaði at geva børnunum eitt pappír í part, hevði tað helst eisini blivið ein søga, tí hjá Dimmalætting skal opinbart alt brúkast, sum brúkast kann!

Svínskt valstríð

Leingi havi eg havt eina kenslu av, at hetta valstríðið er tað skitnasta nakrantíð, har farið verður heldur eftir manninum, enn eftir bóltinum. Og nú Dimmalætting er komin í sjálvsving, havi eg so eisini merkt hetta á egnum kroppi, og tað er ikki tespiligt!

Dimmalætting leggur á tí mesta av forsíðuni og allari triðju síðu eftir mær persónliga, og skuldsetir meg fyri at hava býtt valtilfar út til børn. Ein skuldseting, sum er so langt úti, at eg ikki havi orð fyri tí. Men tað hevur Dimmalætting opinbart, tí har verður ikki smávegis smurt uppá.

Hvørji motivini hjá landsins elsta blað eru, dugi eg ikki at hugsa mær til, men eg eri sera vónsvikin av hesi viðferð, mær er givin. Í mínari verð er eingin ivi um, at ein duld dagsskrá liggur aftanfyri, sum onkursvegna hevur til endamáls at skaða meg persónliga. Tað sær ið hvussu er ikki út til at vera serliga tilvildarliga, at Dimmalætting gera hetta til sína høvuðssøgu tveir dagar fyri løgtingsvalið…

Ikki minst harmar tað meg tó, at mín samgongufelagi í býráðnum, Hildur Eyðunsdóttir, letur seg brúka til hesa søgu í Dimmalætting. Hon hevur í øllum førum ikki hildið tað verið neyðugt at sett seg í samband við meg, um hon skuldi hildið, at eg havi gjørt nakað átaluvert. Men hon úttalar seg kortini fegin vegna býráðið!

Farvæl!

Eftir stendur, at eg so sanniliga meti meg at hava allar orsøkir til at umhugsa, um tað er vert at svara aftur eina aðru ferð, tá Dimmalætting spyr. Tá ein sovorðin null og nonsens søga spyrst burturúr, er botnurin náddur og eingin orsøk til at taka blaðið seriøst.

Sjálvt reypar blaðið sær av at vera journalistiskt óheft av politiskum, átrúnaðarligum, vinnuligum og fíggjarligum áhugamálum, men mínar royndir kunnu nú ikki vera aðrar enn tær, at Dimmalætting hvørki er óheft ella álítandi, men eitt kærkomið amboð í útspilling av mær persónliga. Eg spyrji til fánýtis meg sjálvan, hvør man standa aftanfyri, tí hetta er bara so ófatiliga langt úti.

At slatur og sleyg eru partur av einum valstríði, samstundis sum valevni prika eftir hvørjum øðrum her og har, kann eg saktans liva við. Men tá landsins næststørsta blað velur at ganga undan í útspilling og skitnum journalistikki, er tað dropin, sum í øllum førum fær mítt bikar at flóta yvir.

Farvæl, Dimmalætting!

Vit kenna okkum misbrúkt!

Í hósdagsútgávuni hevur Dimmalætting við blaðgreinini »Heðin Mortensen býtir út valtilfar til børn«, saman við tveimum øðrum greinum, valt at blást eina lítla og meinaleysa hending upp, sum vóru tað stórtíðindi.

Av tí at frítíðarskúlin Smílibýlið er drigin upp í søguna, kenna vit okkum noydd at tala at, tí vit vilja hvørki so ella so verða brúkt sum lopfjøl til tíðindi, ið einki hald hava í veruleikanum.

Søgan er í stuttum tann, at síðsta fríggjadag kom borgarstjóran, Heðin Mortensen, eftir áheitan frá okkum í Smílibýlið at hyggja at einum breki í einum av hølunum, sum vit fleiri ferðir hava gjørt vart við, tí tað kundi vera bæði børnum og vaksnum til skaða.

Sum so mong onnur valevni gera tað í hesum døgum, gav hann okkum vaksnu, sum starvast í Smýlibýlinum ein lítlan faldara. Tá børnini sóu, at vit vaksnu fingu ein faldara, vildu tey eisini hava, og – uttan at nakað meira lá í tí – fingu børnini eisini hvør sín faldara.

Hetta var í okkara eygum ongantíð nakað, ið hendi tilætlað, men tá børnini bóðu um tað, fingu tey eisini faldarar. Vit fingu tey enntá at standa fitt í bíðirøð, so øll fingu hvør sín. Eingin okkara hevði í tonkunum, at nøkur gøla skuldi spyrjast burturúr.

Men nú hevur Dimmalætting valt at gjørt hetta til eina stóra søgu, og tí vilja vit tala at. Ikki minst, tí blaðkvinnan hjá Dimmalætting millum annað hevur ringt til leiðaran á Smílibýlinum fyri at fáa »stórtíðindini váttað«.

Blaðkvinnan var óhøvisk og ætlaði at endurgeva leiðaran í greinini, hóast leiðarin gjørdi vart við, at tað undir ongum umstøðum fór at koma upp á tal, tí tað er ikki upp á nakran hátt okkara ætlan at leggja rygg ella navn til, at ein pinkulítil hending soleiðis verður blást upp.

Ongantíð segði blaðkvinnan heldur, hvørji ørindi hennara vóru ella at talan var um eina formliga blaðsamrøðu, tá hon ringdi, men við sniðfundugum spurningum royndi hon at fáa »sína søgu« fram.

Hóast leiðarin á Smílibýlinum ikki verður endurgivin beinleiðis í teimum trimum greinunum í Dimmalætting, eru partar av samrøðuni við blaðkvinnuna brúktir – bara uttan at nevna leiðaran við navni. Hetta er eisini váttað av øðrum, blaðkvinnan hevur tosað við.

Vit, sum starvast í frítíðarskúlanum, taka frástøðu frá hesi skrivingini og kenna okkum slett ikki aftur í tí, ført verður fram. Samstundis hava vit sagt frá okkum Dimmalætting, sum skúlin annars helt, tí vit kenna okkum misbrúkt í hesum máli.

Starvsfólkini á frítíðarskúlanum Smýlibýlið
Barbara Dahl, leiðari
Joan Heinesen, varaleiðari
Elinborg Ljósstein, pedagogur
Maria Forrestal, hjálparfólk
Heidi Glerfoss, hjálparfólk
Rebekka Vang, hjálparfólk

Sorgarleikurin um Vesturvón

FRANK DAVIDSEN
fyrrverandi løgtingslimur, Sørvágur

At síggja valevni Fólkaflokksins gera sær dælt á Vágaportalinum, og ákæra aðrar flokkar fyri at hava ábyrgdina av, at Sørvágs bygd eftir einari nátt misti 80 prosent av trolaraflotanum, tað er milt sagt ótrúligt.

Tí tað var júst flokkurin hjá Jóanis Nielsen og teirra fiskimálaráðharri, ið vat arkitekturin aftanfyri tí av flokkinum hálovaðu umsetiligheitina í fiskiflotanum. Henda óskipaða umsetiligheitin legði lunnar undir spekulatiónsmotivið, sum í nærmastu framtíð hóttir við at koyra ein stóran part av flotanum á húsagang.

Millum annað, so vóru fiskidagar hjá gomlun dangum fluttar yvir á stórar stállínubátar, soleiðis at kapitaliseringin av fiskiskipaflotanum rættiliga tók dyk á seg, soleiðis at støðan ídag er hon, at skip verða handlað fyri ein óveruliga prís, við tað, at sjálvt fiskiloyvi hevur eitt virði, sum er tveir triðingar av prísinum uppá skipi ella meira enn tað.

Tað vóru ikki bara teir fimm trolararnar, ið Sørvágs bygd misti. Eisini eyðkenda navnið Vesturvón og stolta felagið frá 1959 av sama navnið vórðu rænd eftir einari nátt av Íslendska stórkapitalinum. Hesin var væl hjálptur av strámanni, ið eisini keypti Krúnborg. Til samans vórðu Vesturvón og Krúnborg handlaðir fyri eina hálva milliard krónur, samstundis sum "strámannafelagi" hevði ein partapening uppá einans 80.000 krónur.

Sambært tí frísinnaðu ideologiini hjá Fólkaflokkinum er tað í tráð við teirra stevnumið.

Var spekulasjónsmotivið ikki lagt inn í fiskiflotan av Fólkafloks- og fullveldissamgonguni, hevði Sørvágs bygd framvegis havt ein stoltan fiskiflota við flaggskipinum Vesturvón og seks øðrum trolarum. Og ongin sum helst ivi er um, at var tað gingið reiðiliga fyri seg, so høvdu reiðarin, manningarnar eins og sørvingar allir keypt trolararnar aftur, um teir fingu møguleikan.

At nevndi flokkur nú roynir at billa fólki inn, at "brúk er fyri øllum", eins og flokkurin sigur seg vera sosialan, er beinleiðis láturligt.

Tað sokallaða fría initiativið, sum nú kallar seg A-liðið, var ikki so frægt, at tað fíggjarliga kláraði at reka Dagblaðið, ið hevði sum endamál at jagstra og spilla fólk út, serliga tey alment løntu - tey við ryggsekkjum og partisanhúgvum vóru helst lærarar og pedagogar, tey fótformaðu vóru kvinnufylkingarnar. Ein bólk kallaði Dagblaðið tey hvítkitlaðu, sum eisini vóru drigin gjøgnum runudýkið av blaðnum. Jú sanniliga ein flokkur við broyttum visjónum í mun til blaðetikkin hjá stavnamanninum, ið nú tykist at vera frá eini farnari tíð eins og Dagblaðið sjálvt.

Tað seinastu hálvu øldina hevur Javnaðarflokkurin sitið við landsins leiðslu, og saman við verkafólki bæði á sjógvi og landi verið við til at lagt lunnar undir eitt samhaldsfast samfelag.

Vit, Javnaðarflokkurin, fingu fyrst í 1990-árunum eftir tógvið stríð Samhaldsfasta settan á stovn. Sambandsflokkurin ynskti hann har, ið piparið grør, eins og Fólkaflokkurin vildi broyta navnið fyri at samtykkja hann - teir endaðu tó við at góðtaka navnið.

Vit fingu, og tað var í tøkum tíma, sett ALS á stovn. Fólkaflokkurin setti sum treyt, at ALS-útgjaldið ikki skuldi upp um 50 prosent av eini arbeiðaraløn. Men sum tann sterki politikarin Atli var, vóru Svend Aage Ellefsen og John Petersen voks í hondum Atla, ið segði minimum 70 prosent, og harvið bleiv tað.

Hvussu nógvir føroyingar hava ikki í hesi 15 árini havt stórt gagn av útgjaldinum frá ALS, ið nú hevur eitt stovnsfæ omanfyri eina hálva milliard krónur. Samhaldsfasti og ALS koma at standa sum varar yvir tey fólk, ið hugsaðu um verkafjøldina í ringastu árum í nýggjari føroyskari søgu.

Latið tykkum ikki tøla av gyltum vallyftum, men seti ein sterkan Javnaðarflokk inn aftur á Føroya Løgting nú leygardagin - flokkurin hevur royndirnar og besta løgmansevnið at vísa á.

Gott javnaðarval.